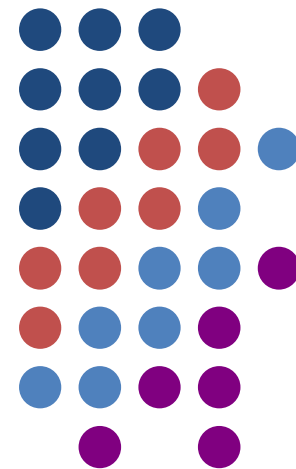

Bài 3: Thiết kế và thực thi chính sách

Nhập môn chính sách công

Nguyễn Xuân Thành

Học kỳ Thu, 2017

Vấn đề công và chính sách công

- **Chính sách công** là hành động (hay không hành động) của nhà nước đối với một vấn đề công
- **Vấn đề công** xuất hiện khi xã hội không chấp nhận một thực trạng bất cập hay có một nhu cầu, giá trị, hay cơ hội cải thiện của xã hội chưa được hiện thực hóa. Sự bất cập hay nhu cầu chưa hiện thực hóa có ảnh hưởng đến nhiều đối tượng trong xã hội làm cho nó có tính công cộng.
 - Thực trạng bất cập?
 - Cơ sở cho sự can thiệp của nhà nước?
 - Khả năng thành công nếu can thiệp?

Các nội dung thiết kế chính sách

Nội dung	Câu hỏi chính sách
Mục đích của chính sách	Đâu là các mục đích của chính sách? Để xóa bỏ một vấn đề công? Để giảm nhẹ một vấn đề công, nhưng không hoàn toàn xóa bỏ? Ngăn không cho vấn đề công trở nên trầm trọng hơn?
Mô hình quan hệ nhân quả	Đâu là các mối quan hệ nhân quả làm nảy sinh vấn đề công? Đâu là mối quan hệ nhân quả để có thể nói rằng nếu làm chính sách đề xuất thì vấn đề công sẽ được giải quyết?
Công cụ chính sách	Công cụ nào sẽ được sử dụng để triển khai chính sách? Công cụ chính sách mang tính hành chính ở mức độ nào? Công cụ chính sách dựa như thế nào vào cơ chế khuyến khích?
Đối tượng của chính sách	Chính sách nhằm thay đổi hành vi của đối tượng nào? Chính sách có các đối tượng trực tiếp và gián tiếp không?
Thực thi chính sách	Chính sách được thực thi như thế nào? Ai là người thực thi chính sách? Chính sách được thực thi theo hướng từ trên xuống hay từ dưới lên?

Mục tiêu của chính sách

- Hiệu quả
- Công bằng
- An toàn
- Tự do

Bốn nhóm mục tiêu chính sách này thường mâu thuẫn với nhau.

Quan hệ nhân quả khác với tương quan

- Quan hệ tương quan:
 - Hai biến số biến động cùng với nhau
- Tác động nhân quả:
 - Biến gây tác động xảy ra trước biến chịu tác động
 - Hai biến có tương quan với nhau
 - Tác động từ tất cả các yếu tố khác được loại ra
- Thiết kế chính sách công đòi hỏi phải tìm hiểu và thiết lập mối quan hệ nhân quả
- Lý thuyết kinh tế giúp:
 - Thiết lập quan hệ nhân quả
 - Ước lượng tác động nhân quả

Các loại công cụ chính sách

- Trong chế độ nhà nước pháp quyền, nhà nước dùng luật và quy định để triển khai chính sách. Vì vậy, ở cấp độ tổng quan nhất, luật và quy định của nhà nước chính là các công cụ chính sách.
- Ở cấp độ cụ thể hơn, nhà nước căn cứ vào luật và quy định để sử dụng các công cụ chính sách sau:
 - Đánh thuế
 - Trực tiếp cung cấp hàng hóa/dịch vụ
 - Hợp đồng thuê các tổ chức tư nhân cung cấp hàng hóa/dịch vụ
 - Trợ giá các hàng hóa/dịch vụ
 - Chuyển giao nguồn lực giữa chính quyền các cấp/các tổ chức nhà nước khác nhau và từ nhà nước sang khu vực ngoài nhà nước
 - Điều tiết hoạt động trong nền kinh tế và trong xã hội bằng cách cấp phép, cấm, đặt điều kiện đối với các hoạt động này.
 - Khuyến khích các hoạt động/hành vi bằng hình thức thưởng;
Cấm/hạn chế các hoạt động/hành vi không mong muốn bằng hình thức phạt.

Các vấn đề cân nhắc về công cụ chính sách

- Tính khả thi chính trị
- Nguồn lực sẵn có
- Kết hợp các công cụ chính sách

Đối tượng của chính sách

- Khác nhau giữa đối tượng chính sách và tác nhân chính trị của chính sách
- Đối tượng chịu tác động trực tiếp
- Đối tượng chịu tác động gián tiếp
- Giả định về hành vi của đối tượng chịu tác động chính sách

Thực thi chính sách

- Chính sách được thực thi thông qua bộ máy nhà nước
- Bộ máy nhà nước không phải là một thể chế trung lập. Nó không đơn giản là hiệu đúng chính sách và tự động thực thi theo đúng tinh thần của chính sách.
- Các môn học trong Chương trình MPP: Quản trị nhà nước, Lãnh đạo khu vực công, Quản lý công, Thực thi chính sách

Thực thi chính sách: Từ trên xuống

- Mục tiêu, công cụ và đối tượng được xác định rõ ràng
- Năng lực thực hiện được đánh giá là tốt
- Các các thước đo rõ ràng về kết quả sau khi chính sách được thực thi
- Luật pháp và quy định làm căn cứ không quá phức tạp và thông điệp chính sách là rõ ràng, dễ hiểu.
- Cơ quan thực thi tập trung vào việc thiết lập bộ máy hợp lý với cơ chế kiểm soát đầy đủ để khuyến khích việc tuân thủ.

Thực thi chính sách: Từ dưới lên

- Chính sách có đa mục tiêu, đa công cụ và/hay tác động đến nhiều nhóm đối tượng khác nhau.
- Mâu thuẫn về mục tiêu, công cụ hay đối tượng có thể xảy ra.
- Thực thi chính sách từ dưới lên tập trung vào việc tìm cách giảm thiểu mâu thuẫn, có thể thông qua việc điều chỉnh, đánh đổi, thậm chí thỏa hiệp để tối đa hóa khả năng đạt được mục tiêu chính.
- Thông tin phản hồi và phản ứng của các nhóm đối tượng, của các tác nhân chính trị và của cơ quan thực thi là đầu vào quan trọng.
- Tuy nhiên, các nhóm đối tượng hay tác nhân chính trị của chính sách có thể sức mạnh và mức độ tham gia khác nhau. Việc điều chỉnh, thỏa hiệp trước áp lực của nhóm có sức mạnh có thể làm cho việc thực thi tạo kết quả sai lệch so với mục tiêu.